

Ольга Мороз

студентка гр. ФМСзмп-21,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Галина Василевська

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ У СИСТЕМІ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ

Комплексна модернізація та оновлення законодавства України з питань державної митної справи з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України, шляхом імплементації міжнародних стандартів митної справи, встановлення партнерських відносин між митними органами, суб'єктами господарської діяльності іноземців та окремими громадянами. Це дозволило органічно вирішити питання спрощення та оптимізації митних процедур шляхом їх автоматизації та комп'ютеризації, зменшення впливу «людського фактору» на процес і результат митного оформлення товарів, підвищення ефективності митного контролю як єдиного методів митного регулювання.

Слід зазначити, що поняття «митний контроль» трактується в науковій літературі в широкому та вузькому значенні. Таким чином, у широкому розумінні митний контроль – це сукупність методів і засобів забезпечення законності в митній сфері. Власне кажучи, митний контроль трактується як комплекс перевірочних заходів, що здійснюються в процесуальному порядку. Проте наявність термінологічних проблем у сфері державної митної справи не применшує значення митного контролю, який є незалежним, стабільним і надійним захисником державних інтересів і національної безпеки України.

Згідно з положеннями МК України, митний контроль являє собою сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм законодавства України з питань державної митної справи та засновується на принципах законності, системності, систематичності, дієвості, гласності, вибірковості, мінімізації митних процедур та безперервності [1].

Механізм митного контролю у системі фінансової безпеки – це процес впливу суб'єкта митного контролю на об'єкт за допомогою методів, які використовуються в межах здійснюваної митної політики для дотримання визначеного рівня фінансової безпеки держави за наявності сформованого нормативно-правового, кадрового, інформаційного та організаційного забезпечення. Це означає, що розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки в країні повинна будуватися через впровадження відповідного механізму усунення та блокування зовнішніх та внутрішніх загроз національній економіці (механізму митного контролю). Це виявляється у здійсненні контролю за експортно-імпортними операціями, спрямованими на підтримку важливих для України пріоритетів та захист вітчизняного виробника, за розробкою заходів протидії неконтрольованому впливу національних матеріальних, фінансових, інтелектуальних, інформаційних та інших ресурсів (рис. 1).

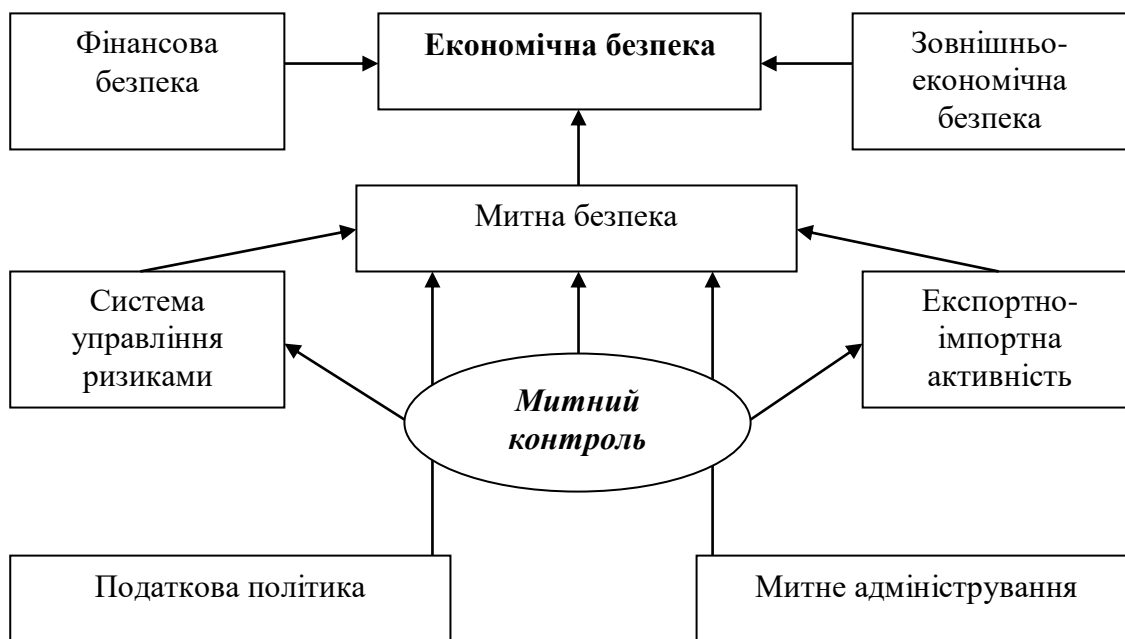

Рис. 1. Взаємозв'язки структурних елементів митного контролю та економічної безпеки

Митні платежі, які являються об'єктом митного контролю, є важливим джерелом надходжень до державного бюджету, що є передумовою забезпечення достатнього рівня фінансової безпеки держави. Визначено, що під фінансовою безпекою варто розуміти стан захищеності економіки від зовнішніх та внутрішніх загроз, що потребує ретельного вивчення та оцінки видів загроз, які можуть мати визначальний вплив на систему безпеки.

Всі загрози можна диференціювати на зовнішні (глобалізація та становлення глобальної світогосподарської системи; діяльність ТНК; надмірна залежність від іноземного капіталу; високий динамізм фінансових ринків та їх тісний взаємозв'язок; нестійкість світової фінансової системи та обмежена можливість впливу державних фінансових інститутів на світові кризові тенденції тощо) та внутрішні (неефективна фінансова політика держави; зловживання окремих суб'єктів фінансових відносин; відсутність результативної системи державного фінансового контролю тощо).

Зважаючи на високий відсоток митних платежів у обсязі податкових надходжень, однією з важливих проблем забезпечення належного рівня фінансової безпеки є недосконалість контрольного механізму за повнотою та своєчасністю їх стягнення, що вимагає ідентифікації та оцінки загроз фінансовій безпеці держави в сфері митного контролю.

Таким чином, безсистемність митного та податкового законодавства, що ускладнює здійснення контролю за виконанням платниками податків податкових зобов'язань та негативно позначається на діяльності господарюючих суб'єктів, зменшує привабливість національної економіки для іноземних інвесторів, зокрема, внаслідок обмежених можливостей щодо формування ними власної політики на середньо- та довгостроковий період. Митна політика залишається непослідовною, що негативно позначається на виконанні дохідної частини Державного бюджету

України. Наявність зазначених проблем прямо впливає на фінансову безпеку країни.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Костишин Ю. С. Науково-методичний підхід до оцінювання ефективності митного контролю в системі фінансової безпеки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4 (94). С. 88-98.